

Nro. 34.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Oktobernek 27 ik napján
1801-ik esztendőben.*

B é t s.

Méltos. Szentgyörgyi *Horváth Sigmond Cs. K.* udvari Consiliarius Urat, Tek. Nemes *Békés Vármegyének Fő Ispanságot viselő Administratorjává* tenni méltóztatott Fels. Urunk.

Ns. Borsod Vármegyei Hazánkfiját *T. Kaszonyi Dániel* Urat, a' ki mind a' két közelebbi Insurrectiókor, kerületbeli Generális F. M. Lajtinánt *Mészáros Ur ö N.gánál*, először ugyan fő Hadnagyi, másodszor Kapitányi Ranggal Secretarius, és Adjutáns vólt, később pedig Nador Ispány ö *K. H.ge* által Kerületbéli Auditorrá tétett, méltóztatott Felséges Urunk, ottan szerzett érdemeiért, Palatinas ö *Kir. H.ge* különös ajánlására, a' Fels. Magyar Cancelláriához, a' hol

már a' hitet ezen hónapnak 23 dékán le is tette,
Honor. Udvari Coacipistává nevezi.

Nagy méltóságú R. Sz. B. Herczeg Walli és
Sonmenthurni *Migazzi Kristof*, Kardinális és Bé-
tsi Érsek Ő Eminentiaája, a' múlt Vasárnap dél
előtt celebrálta a' maga Püspökségének Jubileu-
mát, a' Sz. István Templomában, számos nép je-
lenlétében. Mally emlékezetes napnak me-
tisztelése végett, Tek. *Nemes György* Udvari Agens
Ur, a' következő verseket írta:

Eminentissimo Domino Domino Christophoro S.
R. E. Presbytero Cardinali Archi-Episcopo Vi-
ennensi S. R. I. Principi e Comitibus a Migazzi
de Wall, et Sonnenturna, dum Annum Ætatis
38 um Die 20 a Mens Oct. Die Vero 10-a ejus-
dem Episcopatus et Archi-Episcopatus 50 um
ingrederetur, ac 25.ta E. M. qua Jubilæus Archi-
et Episcopus ad aram procederet
A. I. D. MDCCCI.

Ille ego, qui ante annum, cano nunc quoque Christophori
annos.

Et simul immensum cano magni Præsulis ævum.

Tollite Hostias, & introite in atria ejus:
adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Psal. 95.

Laudate eum in sono tubæ: Laudate eum in
tympano,

& choro: laudate eum in chordis, & organo,

Psal. 150.

Post decies octo, & septem feliciter actos
Annos, Octavus facram de cardine portam
Aperit, hac prodit nivea sub imagine Custos
Angelus. & dicit: mea vox ad sæcula tendit;
Non hominum, sacra potius de stirpe Deorum

Christophorum esse puto, jam per tot sæcla bea-
tum.

Numina, scimus enim, paucis mortalibus ægris
Tot soles nasci permittunt: proximus illis,
Qui virtute valet, simul est, et proximus Aevo.
His sed adhuc majora fero dimissus ab alto:
Quinque renascentes venient post júbila soles,
Annos quinque decem referet quâ Præsul ad aras,
Quodque cel. bravit sæculum quâ Presbyter olim,
Id modo splendidius sacrabit Episcopus aris.
Dixit, & excelsas tacitus superevolat Aedes.
Nos stupor, & facti rapuerunt gaudia Vatis,
Dicere quisque cupit, sed vox adhæsit in ore,
Proloquimur tandem, mens, & vox omnibus una
est:

Convenient Cives, quisquis peregrinus, &
holpes,

Atque senes, juvenesque simul, cum virgine pubes,
Turba Sacerdotum sacra, plebs, populique, Prio-
res. (primores)

Cantemus laudes! Aris mactentur honores!
Ornentur pulchris Altaria sacra tapetis!
Procedatque ad templa *Dei* cum thure sacerdos!
Organa, tuba sonent, retonantia tympana, chordæ,
Fistula dulce canat *Natali*, *Jubila* psallat,
Grataque per terras resonent pia *Cantica Coelo*.

Viennæ 25. Octobris 1801.

NB. Eodem die, quo consecratus est Romæ in Epis-
copum, etiam Archi-Episcopi Carthaginensis Titulo deco-
ratus est.

Devotus Cliens
Nobilis Georgius Nemes
Agens Aulicus.

Helvétziai Respublika.

Úgy írtuk vala közelébről, hogy az apró Kán-
tonokban való zenebonáknak végek szakadt vól.

na: de ismét rofzra változtak a' környülállások; a' melyről így írnak most — „

„Bernából Okt. 10 = dikién: — A' Diétai tanácskozások itt igen lármáson folytak ezen napokban, kivált 8 = dikban. A' Tized' dólga felet való vetélkedés forgott fenn; t. i. hogy jó lesz-e' ezt el törölni, vagy nem? vagy hogy leg alább meg lehessen e' ezt váltani, vagy nem? A' 8-iki ülésben 40 votumok 32 ellen, ezeket határozták meg: — 1) A' fekvő jószágoktól való Tized, a' Kantonok' tulajdona. — 2) Változhatatlan törvényé legyen, hogy ezen Tizedet meg lehessen váltani — 3) A' Kantonok' Kormányzóikat illeti annak meg határozása, hogy miként keljen ezen Tizedeket meg váltani.

Ezek a' 8 = dikban meg határozott cikkelyek telyességgel nem tették az apró Kantonok' Küldöttjeiknek. Némelyek még egy próbát tettek 9 = dikben, hogy azokat valamiképpen meg változtathassák: de semmire sem mehetek. Öt óráig tartott a' heves vetélkedés. Végezetre az Uri, Schwytz, és Unterwalden nevű Kantonoknak követjeik, Müller, Reding, és Flüe, egy protestálást terjesztettek a' Diéta eleibe, és azzal kotsira ülven, el utaztak. Az ő protestálókban ezeket mondják: — „

„Mi, reménség és félelem között lebegve és rebegve, utaztunk ezen Diétára. Sok méltatlanságokkal való illetetés és meg = bántó késedelmezés után, végezetre bé vétetődünk közzítékbe. Azt gondoltuk, hogy már most mind a' közönséges mind a' maganos jót véletlek egygyütt elő mozdíthatjuk. Hanem nem soká által láttuk, hogy oly fundamentomok vétetődnek fel, a' melyek a' mi népünk javával és szükfégeivel szintén úgy, mint a' nekünk adatott telyes hatalommal is ellenkeznek. Mi annakokáért mind ezekre nézve, betfülletünknek megtartásáért és bátorságba való maradhatasunkért, azokhoz, a' kik

bennünket ide kültötenek, visszsa térni, és nekik a' dolgoknak valóságos állapotját meg beszélni, kételenek vagyunk. Azonközben addig is, míg a' mi Kántonaink a' magok gondolatjait ki nyilatkozhatják, mi a' Diétának mind azok ellen a' végzései ellen, a' mellyek a' mi Kántonainknak jussaikkal és szabadságaikkal ellenkeznek, protestálunk."

A' nevezett három Küldöttek meg tévén ezt a' protestátziót Bernából még az nap' el távoztak: az itt lévő Frantzia Követ is pedig haladék nélkül tudósitást küldött a' történetről Párisba a' Konzulokhoz.

A' Frantzia és Anglus Országlószékek között kötötett békefég is 8-dikban adatott hírül 50 ágyúlövészek által Bernában, a' mely napon t. i. a' mingyár le-írt lármás ülése volt ott a' Diétának.

Bernából, Okt. 14 = dikén. — „A' Diéta mind ezek mellett a' zenebonák mellett is kettözött lietséggel folytatja a' maga végzéseit. — „Oktob. 11 = dikén azt végezte, hogy a' három Kántonok' Küldöttjeiknek a' Diétáról való el távozása, tellyességgel meg ne gátolja a' tanátskozásokat; hanem ezen Diéta ennekutánna is Képviseleje maradjon Helvétziának, mind addig, míg nem az új Constitutziót meg készíti, és fel állítja. —

„Nevezetesen a' Schwytzi Kánton késeredett meg igen erőssen a' fenn = forgó környülállásokra nézve. Ez a' Schwytzi, az Uri és Unterwalden nevű Kántonokkal egygyütt tartatik és neveztetik közönségesen a' Helvétziai szabadság' böltsőjének — melyre nézve mindenek ezeknek lépéseikre függesztették a' magok figyelmeztellégeket.

A' Diétának újabb végzései közzé tartozik a' többek között, hogy a' Papság' fizetődésének meg határozatása külön = külön minden Kántonokban ezen Kántonok' előljáróit illesse; az ő

gondviselések alá tartoznak a' nevelő házak és a' tanulást illető kézületek, az Ekklesiák, iskolák, és közönségek jofzágai. — Minden Kántonnak magának lefzen különös Konftituziója : hanem ennek meg vizsgálása, hogy a' közönséges szabadsággal valamely ellenkező cikkelyt nem foglal e' magába, a' Diétát illeti; és ez által hagyattatik helybe. Az ő egytzer ilyen módon helybe hagyattatott Konftituziójokat magok a' Kántonok a' Diéta meg-égygvezése nélkül nem változtathatják meg. — Az illő Bírói hatalom minden egyebektől független, és tsak a' törvényeket isméri maga felett valónak lenni, 's tsak azoknak tartozik számadással.

Frantzia Respublika.

Paris, Okt. 11 = dikén. — A' Cephalonia szigetén folyó támodások ilyen formálog kezdődtenek : el : — Ezen szigeten a' *Lipsury* várossa teli előljárók olyan rendelést adtaak volt ki, hogy fegyveresen egy falusi embernek is ne legyen szabad a' városba bé menni. Négy emberet a' szomszéd faluból, nem gondólvan a' rendeléssel, és fegyveresen mentek bé a' városba. *Tibaldo* nevü tizt, a' ki egy kis datt fegyveres tsoporittal a' városban őrizeten volt, őket areftáltatta, és fogásra vitette. Az el fogattatottaknak attyokfiai meg értvén a' dólgot, egy fenyegetődző levelet küldöttek *Tibaldó*hoz, hogy a' Kormányfzéknél vigye véghez a' maga közben járása által, azt, hogy az ő attyaik botsáttassanak szabadon, mert ők külömben nagy sereggel fognak bé roantani, 's a' fogjokat erőszakoson el szabadi ván, magát *Tibaldó*t meg fogják ölni. *Tibaldó* a' Kormányfzékhez küldötte ezt a' fenyegetődző levelet; 's-a' Kormányfzék kettőt a' fogfagban lévő 4 izemélyek közzül azonnal agyon lövetett; a' falusiak ezt meg hallották; öfzize seregeltek; a' városra

rontottak; Tibaldó öszsze szedte a' kevés örző fereget, és két ágyut is vevén magához, a' támadókra ki ütött; ezek a' két ágyut a' kitsiny fereg' vezérével Tibaldóval együtt el fogták; az alatta valók harminzat ki vevén, a' kik egy házba vették volt bé magokat, el futottak; ezen harminzra réa gyujtottak a' támadók a' házat, és oda égették őket. Tibaldóval is igen vad módra bántak; tagjait négyre vágván, a' négy el fogattatottaknak attyokfiához küldötték, 's több ilyenek. Az egész sziget kegyetlen zürzavárban vagyon.

A' *Corfou* béli lakosok is, az Orosz és Török seregeknek onnét lett el távozásuk után, öszsze gyűlekeztek, valami *Diktatura* formájú igazgatás módját állították fel, és a' mindenünnét öszszegyűlekezett Küldöttekből egy Tanácsot formáltak.

Párisnak utzain fákják' világánál Politziai Biztosoknak jelenléteben olvasák fel Okt. 11-dikén estve azon hirdetést, hogy már az Orosz Császárral való békefféges kötés is aláírás és rátifikálás által meg erőssítetett legyen. — Sokszori ágyúdurrogások anták hírül a' Párisi lakosoknak ezt az örvendetes történetet is. — Tíakugyan igaz hát ez szerént az, hogy még Pál Császárral nem volt semmi forma szerént való békefféges kötése a' Fr. Országglószéknek. — „

„E' képpen (így kiált fel a' *Defenseur* nevű Ujfág) meg értük végezetre azt, hogy egy 10 esztendőki tartott hadakozás után, 10 napok alatt mindenünnét hit vettünk a' békeffégek helyreállításáról. Az Angliával való Kötésnek meg érkezése után harmad napra meg érkezett a' Portugalliával való Kötés; ezt követte az után 5-dik nap az Orosz birodalommal való Alkú; minden órán ki fog a' Török Udvarral való békeffég is hirdetődni.

Beckford nevű Anglus Mylord, egyik a' leg

gazdagabb, pallérozattabb, 's a' tudományokban és mesterfégekben igen jártás: költés Gavallérok között, ez előtt kevés napokkal Párisba érkezvén, a' *Babilon* nevű utzában azt a' pompás palotát fogadta = ki, melyben *Bourbon = Condé Luisia* lakott volt ez előtt. Azt mondják, hogy Párisba való útjának az legyen az oka, hogy a' békeség' helyreállításának meg = inneplése végett, egy nagy vendégléget akar itt adni. Még most is jól emlékeznek a' Párisiak arra a' vendégségre, a' mellyet bizonyos esztendőök előtt ugyantsak ez a' gazdag gavallér adott volt Párisban. Azt mondják, hogy annál fényesebbet, ékeesebbet, és méltóságosabbat látni, lehetetlen.

Nagy Britannia

Londonból Oetóber 3 dikán. Tegnap és ma számos öröm poharakat üressítettek itt ki azok, a' kik a' régen ohajtott békességnek meg nyeresén örvendeznek. — A' Fels. Anglus Király a' békeségnek előjáró tikkelyeit már jóvá hagyta. Még September 26 ikán, a' Lloyd nevezetű kávé házban sokan sok pénzben fogadtak, hogy az 1803 ik esztendőnek első hónapja előtt a' Frantziákkal békeség nem lesz. — A' mi kereskedőink most már azon török a' fejeket, miként intézzék a' békeség' helyre állása után dolgaikat, hogy ezután is gyűjthessék a' sok nyereséget. A' melly szigetektől leg több hasznok volt, azokat, a' békeség meg határozása szerént, előbbi uraiknak vissza kell adni, a' kik hogy a' háború alatt szenvedett káraikat néminémüképen ki pótolhassák, óltosobban adják a' portékáikat, mint adták eddig az Anglusok.

Minekelötte a' Frantzia Kormányfzékkel kötött békeségnek előjáró tikkelyei jóvá hagyatnak volna, a' tengeri dolgokra ügyelő Minis-
terium olly tudósítást vett, hogy a' Breſti kikötő

helyben 16 linea hajók voltak volna az onnan leendő ki repülésre készen, 's mindenikre négy száz ember szállítatott, a' kiknek Frantzia General *Humbert* vólt a' vezérek. — A' Rochefort-i kikötő helyben is 8 linea hajok készitettek ki a' ki evezésre, 's mindenikre hat hat száz ember szállítatott, és így mind öfzve 11000 ember vólt az Angliába való ki szállásra készen.

Az Anglus levelekből még ezeket a' megjegyzéseket is elő hordhatjuk a' békelességes kötés' környülállásairól: — „Képzelní lehet azt, hogy mely reméntelen hír lehetett ez a' Londoniak' fülíben, a' kik között sokak tsak egy pár napok előtt is, mint feljebb írtuk, sokba mérészeltek fogadni, hogy még 1802 - ben sem fog a' Frantziákkal békelességek lenni. — Egész nap' húzták Londonban a' harangokat: mindeneknek nyilvánáságon lehetett olvasni az ábrázatjokon, melly reméntelen hír tsendítette légyen meg az ő füleiket. A' város éjtzakára kelve meg világositatott, és a' köz nép nyilvánáságos örömbé merült = el.

Olyan fontosnak tartották a' Londoniak ezt a' hírt, hogy sokak hitelt sem adtak néki, adíg, míg az Udvari Ujfágból nem olvasták, a' mellyet az úgy nevezett Colporteurök, trombitálva hordoztak széljel. A' kereskedő Kompániák' Tanátsházához és a' Lloyd kávéházába, egymáshátán tojakodtak bé a' kereskedők, és minden egyéb spékulálók. A' nem vélt történet miatt, némelyek fokot nyertek. — Még tsak a' Lord *Hawkesbury*' felelége sem tudhatott meg semmit a' békelességről előbb, hanem tsak mikór már a' Londoni Lord Májorhoz (Polgármesterhez) is el küldötte vólt L. *Hawkesbury* a' híradall.

Török Birodalom.

Konstántzinápolyból September 10-dik napján.
E' folyó hónapnak 6-ikán egy kurír jött General

Hutckinsontól, az itt lévő Anglus követhez Lord *Elginhez*, 's azt a' hírt hozta, hogy Frantzia General *Abdallah Menou* három napi fegyverfűnést kért a' Capitulatiónak elintezésére magának. — Egyszersmind 4 Fr. tisztelet küldött az egyesült Anglus Török táborba az alkudozás végett. Erre pedig az Alexandriai külső bástyáknak ágyukkal való lövöldöztetése és elfoglaltatása izolgáltatott néki alkalmatosságot.

Azoknak az Anglus hadi tiszteknek megajándékoztatások végett, a' kik Egyiptomban magokat megkülönböztették, 50 arany medaliát készített a' Török Császár, a' mellyeknek közepére egy fél hold és egy csillag van metzve. — A' N. Vezér, a' Kapitán Basa, és több érdemes Török hadi tisztek számokra is sok ajándékok készitettek. — A' Frantzia hadi seregeknek Egyiptomból leendő ki menetelek után, egész hadi erejét *Pasvan = Oglu* ellen fordítani igyekezik a' Fényes Porta. — Egy *Hesse* nevű Német Országi Orvos Doctor Konstantznapolyban is el kezdette a' tehén = himlővel való bé oltást, és számos Török 's keresztény gyermekeken tett azzal hasznos próbát. Sőt már Asiába is sok száz mértföldre küldött tén h imlő matériát.

Olasz Ország.

Nápolyból, September 22 ikén. Első Nápoly Országi Státus = miníster, General *Acton*, és familiája, két napi szerentses tengeri utazása után, tegnap, szerentséssen ide érkezett Palermóból. — Vele együtt több Nápoly Országi fő emberek is jöttek honnyaikba vissza. — A' Korona örökösnek kedves hitvese, Ausztriai Fő Herczeg asszony *Clementina* még most is betegeskedik. Testvér néanye Fő Herczeg asszony *Mariánna*, a' ki látogatására Romából ide jött, keserves könyhulatalokkal válván tölle el, oda ismét vissza utazott.

Fr. General *Le Suire*, a' múlt September 24 ik napján adta által Pesaró várossát a' Római udvartól oda küldött Commisariusoknak. Azon a' napon, az ott őrizetben volt Frantzia seregek is el útaztak.

Majlandból October 3 ikán. Éppen most hirdettetett ki az ide való provisoria Kormányzók egy decretumot, melly szerént a' Cisalpina Respublikának armadiája 232 főre fog szaporittatni, a' General Stábot ide nem számlálván. — Tegnap az ide való Játék szinbe ilyen tizimű darab játzadtatott el azoknak az özvegyeknek és árváknak számokra, a' kiknek férjeik és attyak a' múlt Fr. háborúban meghóltak: *A' Frantziáknak Sz. Bernát hegyéről Olasz Országba lett le-szállások.* — A' játékot opera és bál követ.e.

A' Ióniai Respublikából, Okt. 10 dikén. — Itt keservesen folynak a' dolgok. Azon 7 szigeteken, a' mellyekből ez az új Respublika a' Török Udvar őltalmazó szá nyai alatt formálódott, még mind ez mái napig folytatják az alsórendű népnek fel zendült tsopórtjai az elsőbeken való kegyetlenkedést; meg engedztelődés nélkül pusztítanak. A' Török Császári Udvarnak mind ez ideig fontosabb és ötet közelébről illető dolgoknak el igazításával volt bajoskodása; a' milyen a' többek között a' *Pasvan: Ogluval* való hadakozás.

Roma, Octob. 8 dikén. — A' múlt Septemb. 28 = dikán Consistoriumot tartván Pápa ő Szentsége, néhány Püspöklégeket és Érseklégeket osztogatott ki érdemes sz. atyáknak. Az után egy szép pástori beszédet tartván ő Szentsége, három sz. atyákat emelt Kárdinálisi méltoságra, kik is ezek: — 1) Monseigneur *Zondadari* Sienai Érsek, született 1740 = ben — 2) Mons. *Litta*, Thébei Érsek 's egyszersmind az ő Szentsége Kintstármestere, született 1756 = ban — 3) *Michelangelo*

Luchi, a' Benedek Rendje béli sz. atyák között, született 1744 = ben.

Maylandból, Octob. 9-dikén. — Gen. *Murat*, a' ki ha színtén nem névvel is, de valóságos első Konzuli hatalommal országol itt, tegnap ágyúdörgés közben hirdettette ki itt a' Frantzia Respublika és Anglia között való békeségnek előre való feltételeit. — Az aratás meglehetősen volt a' Cisalpíni vidékeken: azonközben az élet még is igen drága. A' mellynek megfontolása arra szolgáltatott alkalmatosságot az Országglószékek, hogy az olyan embereknek gabonagyűjteményeiket, a' kik az e' félét nyerekedés' kedviért szokták felvásárolni, el foglaltatta és a' többet-ígérőknek kótyavetyére botsátatta.

Swétzia.

Stockholmból, October 2-ikén. — Az első Konzul Adjutánsa Brigadéros Generál *Düroc*, Pétersburgból ide érkezett. Az Adjutánsával *Beurmann* nevű Kapitánnyal utazik. Tegnap *Dormingholmban* az asztalához méltóztatta a' Swéd Király, és ebéd után sokáig víg beszélgetéssel töltötték együtt az időt. Innét *Koppenhágába* a' Dánus Udvarhoz fogja útját folytatni *Düroc*. — Az új Frantzia Követ *Borgoing* polgár meg érkezvén ide Stockholmba, a' Királynál való audentzián igen jeles beszédet intézett ő Felsőségéhez.

* *

Magyar Ország.

Itt következnek a' közelébbi M. Kurirban megértetett déák versek, mellyek az aláírt érd. Hazánkfia által a' b. e. Fő Tiszt. *Pray György* Ur halálára irattattak:

NÆNIA

Reverendissimi ac Clarissimi Domini *Georgii Pray*
celeberrimi Hungari Historiographi, & Canonici
Magno - Varadiensis Honori — & Cineribus
sacra.

Ille, nepos Clivus, dilapsi Conditor ævi,
Membra soporato Sangvine cassa, jacet!
Ille, peractarum felix Repetentia Rerum,
Persolvit Vitæ Justa, moramque suæ!
Qui docet Eventus Latia Dulcedine priscos
Hungaricum referens mente probante Decus.
Qui Patriæ Casus calami discrimine septos,
Perdomuit studio, Tempora Longa, suo.
Quive vetustorum recolendo Fata virorum
Succubuit curis merfus ab ipse suis;
Ut Maris edoni fluctu lassata bilustri
Navis in Joniis victa fatiscit aquis:
Utque petunt venti maturas grandine vites,
Et Segetes in agris de populatur hyems:
Sic Pater Historiæ, postquam sua Fata tulerunt,
Communi Matrem Sorte petivit humum;
In Candore sui Capitis mollita ruinam
Subrepsit in membris Mors inopina suis;
Et subito tacitum Frontis convulsit Honorem,
Marcentesque rosis, Ora Serena, genas,
Lumina, Scriptorum varias retegantia Technas
Clausit in Æternam non reseranda Diem:
Horror habet Cerebrum tetro squallore notatum,
Nec peragunt solitas, Lingva, manusque,
vices:
Hæc hebet alloquio chari spoliata Sodalis,
Illa riget Domini nescia facta sui;
Non agitat Mentis victrix sapientia vires,
Temperat Articulis Carmina nulla suis.
Frigore tabescunt, Phæbi Sermone remisso,
Pectora quæ quondam Clara fuere sono.
Ac velut, irriguus bibulam si Rivus arenam
Accipit in streperos imbre ferente sinus,

Atque caput fontis Limo tardante repletur
 Contigua humenti deficit Ora vado:
 Sic exsiccantur Tantis caritura Scatebris
 Flumina vicinas quæ tenuère plagas;
 Alpheæ submersit redamans Acethusa liquentem,
 Quæ Cursum terræ condidit alta suum.
 Heu Sortes Hominum! quorumque Operata Ma-
 gistris

Plus Decoris vivunt, Tempora plura, suis:
 Mentore de toto, nisi Nomen inane tenemus,
 Praxitelis superest, atque Myronis opus.
 Parrhasium Tabulæ; Labor exsuperavit Apellen,
 Marmora Phidiacæ sunt valitura manus.
 Quid Pontes, Trajane, tuos; Operasque Canopi;
 Quid memorem Circos, quid Babilona; Pha-
 ron?

Ista ferunt Doctis majorem Authoribus ipsis
 Ætatem; vivit, si perit Author, opus!
 Sic Præius cecidit! sed non prius alma dehiscet
 Gloria, quam nitido Sole carebit humus;
 Donec, Buda jugo; Debrecen stat in Æquore
 Campi:

Dum Szegedum propriis Magnaque Várad
 aquis —

Præj — Æternus eris — ! manibus date Lilia ple-
 nis,

Docta ut purpureis Floribus Ossa tegam.
 Munere, spero etenim, Patriæ non fungar inani:
 Cum posui meritis Laurea lecta rogis.

Irtam Aradon 6. Octob. 1801.

Peretsenyi Nagy László
 Cameralis Notarius.

Ugyan én mingyár nevezett akartam azt is
 közhíre bősátani, — hogy amaz Göög neve-
 zetes *Homerusnak*, a' Póéták' vezér ihlagának
 24 Könyvekből álló *Illias* tzimü Munkája, álta-
 lam Magyar nyelvre fordittatik, és nagyobb ré-
 lize már Pesten T. T. Füskuti Landerer Mihály

Úr Typographiájában Mæcenás és Prænumera-
torok nélkül szükölködik — minthogy magam
egélz kinyomtatásának költségét nem vihetem: ha-
nem oly reménség táplál, hogy a' Magyarok köz-
zül néhányon erre költségeket nem fogják sajnál-
lani.

Jelentés.

Nagy örömmre szolgál, és fő jutalmúl vé-
szem, hogy azon kevés időtől fogva, a' mióta az
Ujjlágokban a' *Tehén himlőről* jelentést tettem,
lok érdemes Orvosok, Seborvosok, és más Kar-
ban lévők, tölem mind a' kibocsátandó Munkám
eránt tudakozódtanak, mind bé óltandó matériá-
ért hozzám leveleikben folyamodtanak, a' mint-
hogy már bé óltandó matériával felkészített lán-
tsátskákat küldöttem is le nagy számmal.

Ezután is ezer örömmel szolgálok minden-
nek, ha nem csak azt akarom itt tudtára adni
azoknak, kik matériát kívánnak tőlem, hogy ta-
nátfosabb egyszerre két, vagy három személyre
való matériát is vitetni, hogy, ha az egygyikenn
éppen meg nem főkamzana is, valamelyikenn csak
meg főkamzik, 's nem kell többé matériáért fel-
küldeni — Egy személynek a' két karján való
bé óltására, kívántatik két olyan lántsátska, a'
milyet itt *Plank* ezüstből ('s hogy ro'sda ne fér-
tjen hozzá,) meg aranyozva készít, és ádgó kraj-
záron egygyet, — melyen a' matéria legalkalma-
osabban elküldődhetik.

Igen sok tudósítások is érkeznek minden felől
a' *Tehén himlő* bé óltásának miben létéről, a'
melyeket, majd leg jobb móddal lehet jövő esz-
tendőbenn az *Orvosi és Gazdasági Tudósítások-*
ban közleni.

De addig is közlök kettőt. — Az egygyik ér-
kezett Elztergom Vármegyéből hozzám, mely is
igen érzékenyen, és nagy dítséretekkal adja elő

a' nevezett Vármegye Rendes Fizikusa T. *Lenhoffek Mihály* Úr fáradhatatlan buzgófágát, mellyel a' Tehén himlő bé óltása körül forgolódik, és mind gyermekekbe, mind már nagyobb idejűekbe a' leg nagyobb szereztsével, és előmenetellel óltogatja, 's a' köz nép közt ezen felséges tálmányt, minden módonn terjeszteni kívánja.

A' másik tudósítás pedig érkezett Nagy Váradról Doctor *De Carró* Úrhoz, éppen midőn én, és több ide való Doktorok az említett Urral a' bé óltogatásban foglalatoskodtunk volna, hogy t. i: N. Váradon valaki Bétsből megfordulván, azt a' hirt hintegette el, hogy ő Felsőge, a' Tehén himlő bé óltást Bétsben megtiltotta, a' mely hír mivel sokakat elijeszthetne, szükségesnek ítéltük, minden ott egygyütt lévő Orvosok, minél elébb az érdeemes Közönségnek tudtára adattni, hogy az a' hír egygy átallyában nem igaz. Mert itt minden nap, a' Tehén himlőt, szint' úgy a' Fő Mágasok, mint a' szegény emberek gyermekeibe szabadon oltogatjuk.

A' minapi jelentésemben Lakhelyemet fel nem írtam, gondolván hogy a' Levél engem megtalál, a' posta tudván hol lakom. De minthogy már egynehányan ide is hozzám fel jöttek mind matériáért, mind hogy a' béóltás módjáról kérdéseket tegyenek, 's ily nagy városban soká akadnak reám: azoknak tehát, kik tám felszándekoznának illő leszfz tudni hogy lakásom vagyon: *in der Stadt, bey der Flucht in Egypten Nro. 698.* Írtam October 26 dikánn 1801 ben.

Sándorffi Jó'sef
Bétsben Orvos Doktor.